

Спрощення чи ускладнення?

Парадокс спрощення процедур торгівлі в сучасній митній практиці

DELTA
INTERNATIONAL
SERVICES GROUP

Глобальні вигоди від заходів сприяння торгівлі¹

Скорочення
торговельних
витрат у
середньому на
14%

Збільшення
експортного
потенціалу на
750-100 млрд
доларів США

Зростання
світового
експорту на
2,7%

Зростання
світового ВВП
на понад 0,5%

У вересні 2024 року час митного оформлення митної декларації в Україні склав 91 хв для імпорту та 64 хв для експорту.

В 2020 пілотний проект автоматизації митного оформлення, під час якого ІКС митниці автономно обробляла декларації для вантажів з низьким ступенем ризику, дозволив скоротити час митного оформлення експорту до 7-10 хвилин.

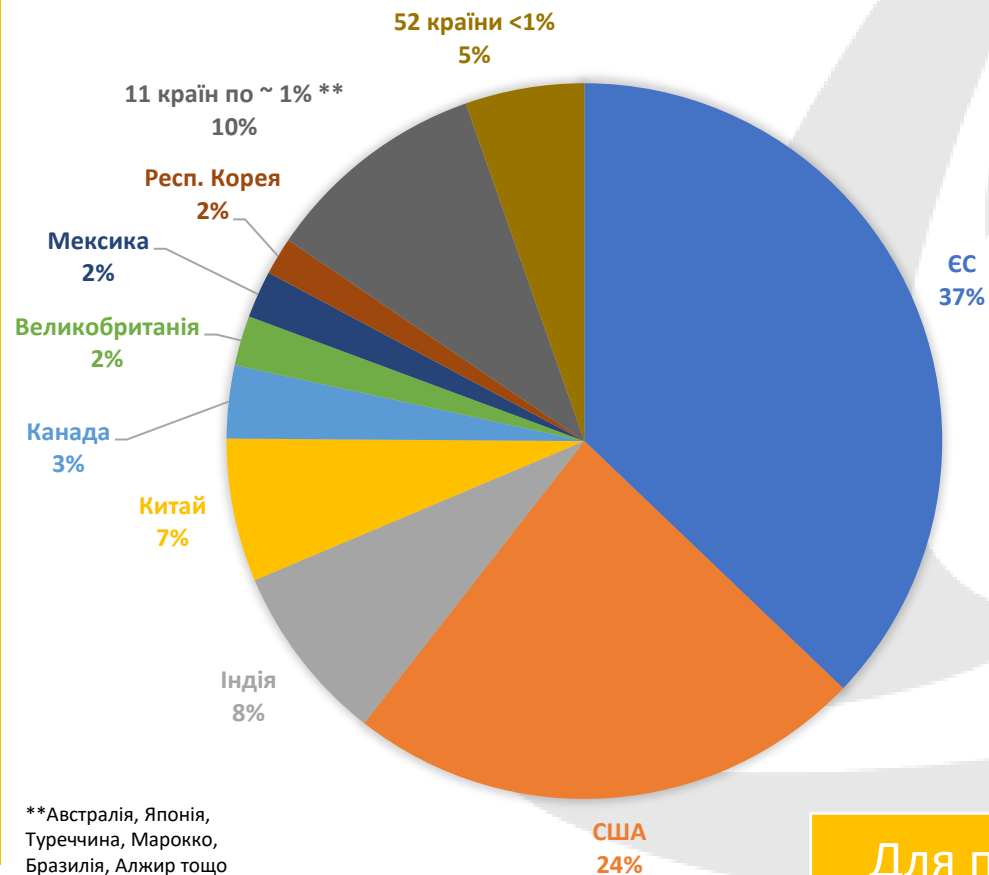
При цьому, день затримки в транзиті може бути еквівалентом 0.6%-2.3% адвалорного мита².

¹ https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr15-2d_e.pdf

² <https://www.nber.org/papers/w17758>

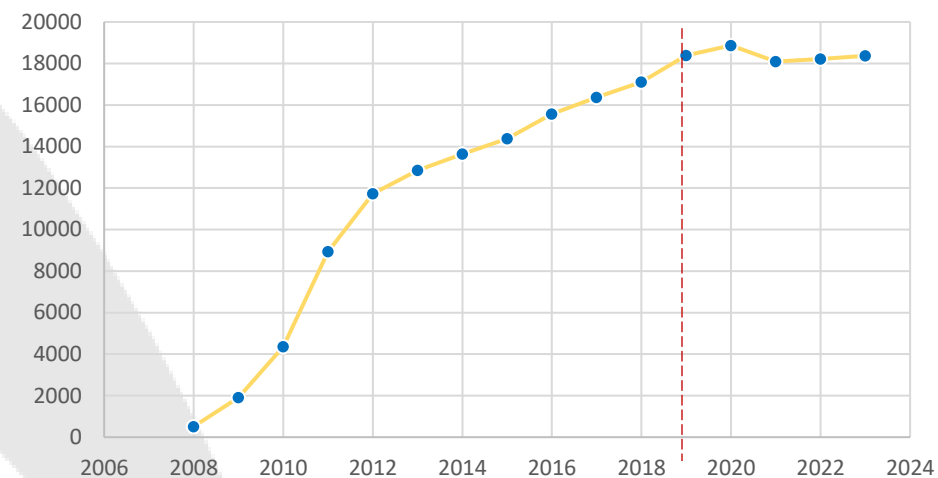
У 2020 в світі було близько 50 тис АЕО (або аналогічний статус)

РОЗПОДІЛ АЕО ПО ЕКОНОМІКАМ СВІТУ ¹

Для порівняння

Динаміка кількості АЕО в ЄС

У 2022 в ЄС нараховувалось понад 32 млн діючих підприємств (з яких 3,4 млн новостворених)²

Кількість сертифікатів ISO 9001:2015, 2023		Кількість сертифікатів за різними стандартами ISO, 2023	
ЄС	291752	ISO 9001:2015	837052
Китай	130402	ISO 14001:2015	300410
Індія	57658	ISO 45001:2018	185166
Японія	39584	ISO IEC 27001:2013	47291
Респ.Корея	38041	ISO 22000:2018	30011
Великобританія	34956	ISO 13485:2016	32963
США	26833	ISO 50001:2018	24924

¹ <https://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/aeo-compendium.aspx>

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Business_demography_statistics

- Оцінка відповідності критеріям та застосування переваг АЕО суттєво відрізняються між країнами, навіть у межах ЄС, що підриває глобальність цього інституту та обмежує ефективність угод про взаємне визнання¹.
- Отримання статусу вимагає значної документації, реорганізації бізнес-процесів та дорогих аудитів, що є особливо складним для ММСП з обмеженими ресурсами². З 2028 року ЄС замінить АЕО на статус Trust&Check, з новими суворими вимогами, як-от онлайн-доступ в реальному часі до облікових систем, позбавляючи решту переваг³.
- Багато обіцяних переваг не працюють на практиці. Наприклад, зменшення перевірок не є унікальним для АЕО, адже сучасні системи управління ризиками вже мають пріоритетність для низькоризикових вантажів. Фізичні обмеження на кордоні, як-от відсутність окремих смуг, часто унеможливають пріоритетність обслуговування. Використання логотипу АЕО як "надійного бізнес-партнера" є символічним, адже довіра на ринку регулюється приватними стандартами, такими як ISO, а не маркуванням митниці.

АЕО, який міг бути наріжним каменем спрощення процедур торгівлі, зараз є недоступним для багатьох підприємств. В той час, як країни зосереджуються на збільшенні кількості АЕО, основна мета - сприяння торгівлі – дедалі частіше втрачається в цьому процесі.

Урок 1: Застосовуйте правила вибірково⁴

З моменту прийняття концепції АЕО у 2019 році до Митного кодексу дотичні зміни вносились майже щороку, що демонструє відсутність довгострокового бачення та належного аналізу на початку.

Урок 2: Переконайтеся, що пільги існують до створення програми АЕО

Пріоритетний перетин кордону, обіцяний для учасників АЕО, досі не реалізований, хоча така перевага прописана в Митному кодексі ще з 2019 року. Планується, що це стане можливим лише до кінця 2024 року

Урок 3: Узгодьте вимоги з існуючими програмами управління ризиками

Рік назад уряд і парламент змушені були скасувати окремі митні технології управління ризиками, з метою змусити бізнес сертифікуватись АЕО. Результатом цього стало сьогодні 65 АЕО, тоді як сотні тисяч декларацій раніше отримували низький рівень ризику, заощаджуючи час і кошти підприємствам-декларантам. Автоматичне оформлення митних декларацій, замість стати доступною інновацією, планується виключно для АЕО⁵, що на звужує обсяг застосування до 0.1% активних суб'єктів ЗЕД.

¹ <https://www.eca.europa.eu/en/publications?ref=SR-2023-13>

² <https://iccwbo.org/news-publications/policies-reports/icc-sets-out-recommendations-for-successful-authorized-economic-operators-programmes/#single-hero-document>

³ <https://worldcustomsjournal.scholasticahq.com/article/90961-the-european-commission-s-proposal-for-a-modernised-union-customs-code-a-brief-introduction>, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/ip_23_2643

⁴ <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/682871488782995161/walking-the-last-mile-operationalization-of-albania-s-authorized-economic-operators-program>

⁵ <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/11/7/721511/>

Відокремлення універсальних технологій управління ризиками від сертифікації АЕО:

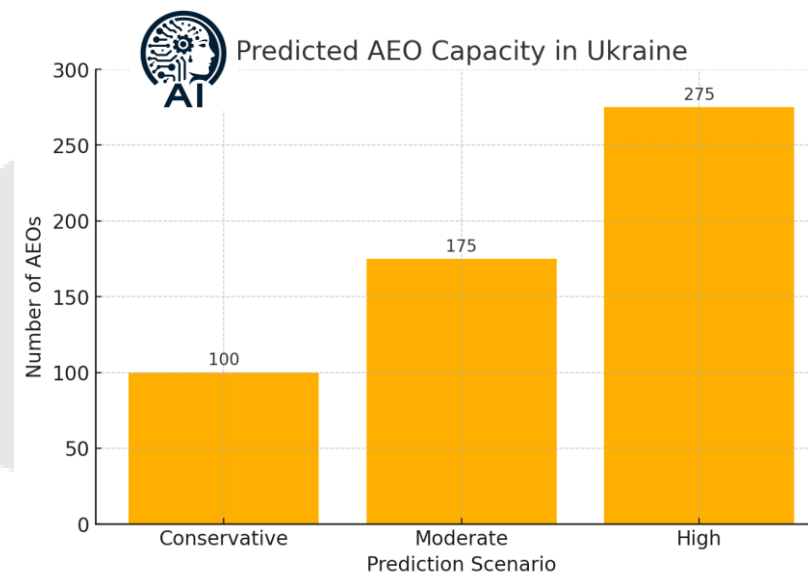
Передові системи управління ризиками, автоматизація і сучасні ШІ-рішення для прискорення оформлення, аналізу даних перед прибуттям вантажу, визначення обсягу перевірок на основі підходу, зосередженого на суб'єкті (account-based approach) і автоматизація повинні бути націлені на всіх підприємства, для ухвалення рішень з урахуванням їх рівня ризик ризику, а не лише сертифікованим АЕО. АЕО – хоча і важливий штрих для системи управління ризиками, але тільки додатковий.

Розширення переваг АЕО:

Інтеграція податкових органів, регуляторів харчової безпеки, експортного контролю та інших відомств зробить систему більш цілісною і надасть ваги перевагам АЕО перед простими спрощеннями митних процедур.

Глобальна узгодженість через міжнародну угоду:

Конвенція на кшталт Кіотської конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур забезпечить однакові стандарти процедур і переваг АЕО.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!